

ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ОПОЗИЦІЇ КРІЗЬ ПРИЗМУ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Манойло Д.О.

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, м. Харків

Визначаючи опозицію як претендента на володіння владою, ми концентруємося на реально значущих силах, здатних змінити status quo системи. При цьому розширене тлумачення суб'єкта опозиції (не тільки партії) і домінуючого політичного ресурсу (не тільки державний апарат) дозволяє більш тонко аналізувати процеси, що відбуваються в даній політичній системі. Так, структура української опозиції включає парламентську опозицію, позапарламентську опозицію (політичні партії, які не пройшли до ВР, проте здатні змінити status quo, а також «народну опозицію» або так званий «майдан», що складається з громадських об'єднань).

Процес стабілізації політичної системи, пов'язаний з завершенням транзитивного періоду, супроводжується зниженням політичної впливовості та поширенням дискурсу ідеології опозиційності. Натомість відбувається перехід до нормальної конкуренції різних політичних ідеологій, кожна з яких репрезентує певний тип бачення політичного розвитку, і які можуть змінювати одна одну в ході ротації або суцільної зміни політичних сил, котрі концентрують у своїх руках основні повноваження реалізації державної влади.

Сучасна ситуація в Україні характеризується не лише постійною динамікою у розстановці сил на політичній арені, а й модифікацією політичної системи, пов'язаною з конституційними реформами та перенесенням основного важеля впливу в системі органів державної влади то до президента, то до прем'єр-міністра. Відповідно це обумовлює переміщення акценту у протистоянні опозиції та влади у площину «парламент – уряд». Також при аналізі феномена політичної опозиції слід враховувати і неорганізованість українського політичного ринку, і часті зміни виборчої та, як наслідок, партійної системи, а сам аналіз радше проводити, використовуючи метод історичної ретроспективи, оскільки він дає можливість чітко визначати опозиційні партії та рухи від штучно створених «опозиційних» проєктів .

Крім того, важливо підкреслити, що політична опозиція, не репрезентована у представницьких органах, не може посилатися на мандат виборців, а, отже, її політична активність не є легалізованою довірою виборців. Цей момент усуває фактично неможливу для виконання необхідність давати чітке визначення, що вважати політичною опозицією (чи навіть кого вважати політичним опозиціонером) за межами політичних партій, представлених у виборних органах влади, з наступною необхідністю надання правових гарантій кожному такому суб'єктові.